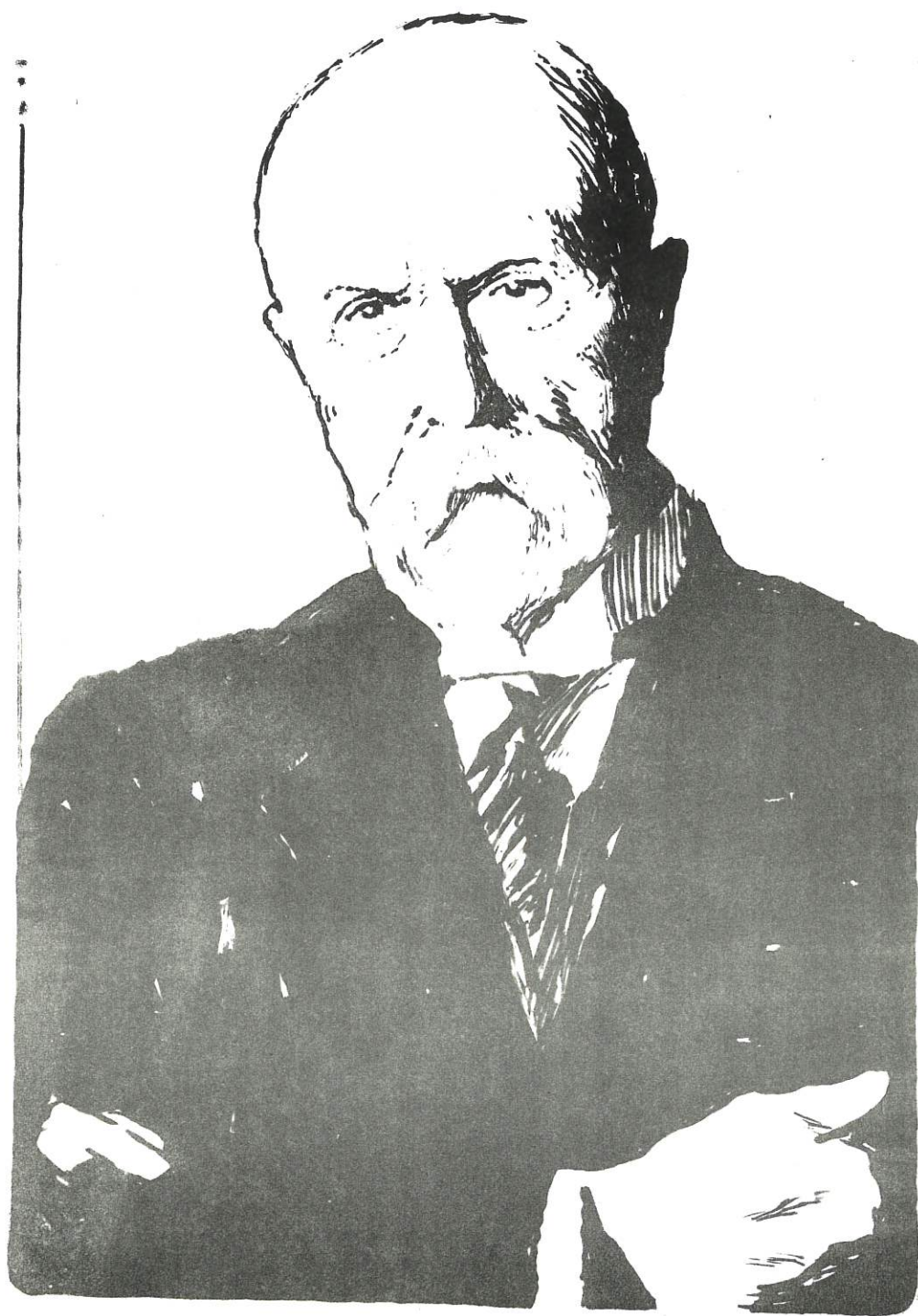

ZPRAVODAJ * MNV LIPTAL

LEDEN - ÚNOR 1990

Tvrdá matka byla jsem tobě.
Těžce chléb jísti dala.
Nehýčkala jsem robě,
muže jsem zranovala.
Když prohlédly poprvé tvé oči vyjevené,
smutný se obzor před tebou šířil.
Mluvila jsem o ráně zasazené,
kterou čas neusmířil.

Na nás oba padal těžký stín.
Matka tvrdá byla jsem, ty tvrdý syn.
Nepozdvihl jsi pro mne rámě.
S láskou jsi nepomyslel na mě.
Když vítr zahučel, zapraštil mráz,
neslyšel jsi můj hlas.
A já přec mluvila, vidouc tvou psotu,
bídu, jež věčně tě šťve.
A z úst mých zamklých zaznělo tu:
Vezmi si své !

Těžké břímě nosím.
Přichází radost anebo děs?
Slyšíš mne dnes?
Matka syna prosím.
Haj si mne. Bran si mne. Neoslyš matky.
Haj si mne. Bran si mne. Ať shoří statky,
pole ať udupou, zničí,
Zítra zas símě vzklíčí.
Chystala jsem ti úděl, děcko.
Úděl jsem tobě chystala.
Chraň si mne. Haj si mne. V moci mé všecko:
aby ztroskotala loď, anebo přistala.

Neoslyš slova varující.
Neprodej úděl za čačovicí.
Třeba mne opustíš,
nezahynu.

Ale víš,
kolik sem přijde stínů?
Kolikrát pěst bude potomek zatínat,
a syn tvůj kolikrát tě bude proklínat ?

Nezahynu, věčna jsem,
ale žít budu s trapným úžasem:
kterak jsi zapomněl dědičný na díl?
Kterak jsi váhal? A kterak jsi zradil ?
Jak možno kletý čin provéstí vědomky?
Sebe jsi zradit moh. Ale své potomky?
Dokavád dýchal jsi, proč ses vzdal?

Ceho ses bál?
Co je to smrt?
Smrt znamená jít ke mně.
Tvá matka země

otvírá náruč: možno bys jí zhrd?
Poď, poznáš, jak je země náruč měkká
pro toho, který splnil, co čeká.
Prosím tě, matka tvá: bran si mne, synu!
Jdi, třeba k smrti těžko jdeš.
Opustíš-li mne, nezahynu.
Opustíš-li mne, zahyneš.

Dne 7. března 1990 si připomeneme

140. VÝROČÍ NAROZENÍ T.G. MASARYKA

Při této příležitosti bude slavnostně odhalena busta T.G. Masaryka v naší obci.

OF Liptál ve spolupráci s MNV v Liptále Vás srdečně zvou na

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ

které se uskuteční v neděli dne 11.3. 1990.

Program: 14,00 hod - shromáždění účastníků oslavy v prostoru
před masnou
14,15 hod - slavnostní průvod obcí
14,30 hod - odhalení pomníku a kulturní program

ZE ŽIVOTA TGM

je nazván příspěvek, ve kterém si přiblížíme rozhodující události ze života T.G. Masaryka, prvního československého prezidenta. Příspěvek je příležitostí k zamyšlení nad tím, proč právě jeho jméno nebylo zapomenuto.

"Byl jednou jeden kočí a jedna kuchařka, ti sloužili na jednom panství mocného císaře a vzali se, když jim to vrchnost dovo-
lila. Nesměli se sami v ničem rozhodovat, nesměli měnit ani byd-
liště ani povolání bez dovolení svého pána. Takový byl před 150
lety ve východní Evropě zákon, který byl právě v roce onoho
sňatku pod tlakem těžkých revolt zrušen. O rok později, r. 1850,
nazvali svého prvního syna Tomáš, a právě proto, že nemínili apo-
štola, nevěděli, jak správně uhodli jeho povahu, neboť se měl stát
nevěřícím-věřícím, duchem bádavým, který všechnu lidskou tradici
napřed přezkoumává."

Do školy chodil Masaryk v Čejkovicích. Ve škole učil náboženství kaplan Satora. Ten poznal chlapcovy vlohy a měl ho k tomu, aby studoval. Tomáš se za jeho pomoci začal učit a jezdil ke zkouškám a výborně je vždy vykonal. Náhle byl jeho otec jako hospodář císařského velkostatku přeložen do Čejče. Masaryk se začal učit kovářem na panském dvoře. Páteru Satorovi bylo divné, že Tomáš k němu dlouho nejde, zašel tedy sám do Čejče k Masarykům, aby se podíval, co dělá. Když se to dozvěděl od matky, žádal ji, aby pro něj poslala. Přiběhl uzardělý, zakouřený chlapec přímo z kovářny v zástěře. Kaplan, který viděl velkého ducha v malém člověku, mu odpoutal kovářskou zástěru slovy: "Ty musíš studovat dál, ty vezmeš knihu místo kladiva." A tak byl Masaryk navrácen knize, studoval s největší pílí, až dosáhl nejvyššího stupně vzdělání.

Úspěšně složil zkoušky na gymnáziu v Brně, žít se na studiích musel sám. Za oběd a dvě zlatky učil hochy nádražního úředníka, za kondice, které dával pekařově dcerce, si mohl vzít chleba, kolik chtěl. Maturoval na vídeňském akademickém gymnáziu. V roce 1872 odešel na vídeňskou univerzitu. Studoval filozofii, psychologii a přírodní vědy. V originálech četl Sandovou, Balzaca, Huga, upoutal jej Molière, Chataubriand, z filozofů jej zaujal Descartes, Comte, Rousseau. Německy četl Goetha i Lesinga, zaujal jej Tolstoj, Dostojevskij. Dovedl číst také italsky, ale severské literatury znal prý jen z překladů. Anglickou literaturu poznává prostřednictvím své ženy. Z českých autorů obdivuje Němcovou, Nerudu, Havlíčka a Vrchlického.

V roce 1876 už jako doktor odchází do Lipska. Zde také poznal Charlottu Garriguovou. Snoubenci se rozcházejí, Charlotta odjíždí do Ameriky, Masaryk se vrací do Vídně, aby se připravil na habilitační práci o sebevraždě. Když obdržel telegram, že jeho snoubenka se poranila pádem z vozu, neprodleně odjíždí za ní. Cesta po rozbouraném moři trvala déle, a tak zastihl Charlottu téměř uzdravenou. Po svatbě, která se konala na americkém kontinentě 15.3.1878, se manželé odstěhovali do Vídně, kde dosáhl docentury a kde pracoval do roku 1882.

Po příchodu do Prahy se neznal s nikým. Stýkal se proto s kolegy, profesory Gebauerem, Gollem, Hostinským. Dobrým přítelem mu byl malíř Schwaiger, také Vojta Náprstek. Amerika jej spojovala s J.V. Sládkem, který v Americe pobýval. Masaryk říká o sobě, že nebyl horlivý učitel. Přednášel nerad, nerad na veřejnosti mluvil, do psaní se musel nutit. Nechtělo se mu vykládat studentům, co jiní učili a napsali. Raději s nimi přemýšlel o konkrétních otázkách: "Mně bylo milejší, když se na něco ptali nebo se se mnou přeli. Aspoň jsem viděl, že myslí a jak myslí, a sám jsem se v ledačems poučil. A když to nešlo v učebně, zval jsem je k sobě domů." Byl od svých žáků jen asi o 15 let starší, nechoval se k nim však povýšeně. Svou knihovnu doplňoval a rozmnožoval také proto, aby z ní mohl půjčovat chudým studentům. K Masarykovi jako vysokoškolskému učiteli přicházeli studenti pro radu, peníze i pro zimmík, u Masaryků byl neustále čaj, protože pořád někdo přicházel, pro něco si chodil, něco odnášel a k tomu připojoval debatu o Kantovi, Humovi, aj. s oběma manželkami. U Masaryků hleda útočiště i E. Beneš.

Úřady byly znepokojeny Masarykovým neformálním chováním, odborníci byli zděšeni, když slyšeli, že organizuje novou encyklopedii a navrhuje, aby na ní všichni včetně něho po celý rok pracovali a pak, co napíšou, spálili.

Na počátku století uznával český národ jako svátost básně Rukopisu královedvorského. Těmito domněle středověkými papíry se povzneslo národní cítění Čechů. Masaryk dokazoval prostředky moderní vědy podvrženost rukopisu. Pro nacionalisty se stal "ohavným zrádce".

Od roku 1911 do 1. světové války pracoval jako poslanec do Říšské rady. Využil toho, že ve Vídni studoval a byl tam známý. Jako poslanec vědomě pozoroval vídeňský dvůr, vojenské pány, šlechtu a vysokou byrokracií. Ty všechny znalosti se mu výborně hodily, když za války ukazoval na mravní rozvrat a neodvratný zánik Rakouska.

Již před válkou má Masaryk mnoho přátel v Rusku a ví, co může a nemůže od Ruska čekat. Měl přátelské styky s Poláky. Jako poslanec se ujímá Jihoslovanů v Bosně, díky několika procesům se stal známým v Anglii i Francii. Jeho žena Američanka mu otevřela anglosaský svět. Když se zastal žida Hilsnera, který byl obviněn z rituální vraždy, všude v dohodových zemích se o Masarykovi psalo. Masaryk se stává osobností známou po téměř celém světě, v mnoha zemích má přátele a požívá velké autority. To vše zúročuje v době, kdy bojuje za vytvoření samostatného Československa.

V prosinci roku 1914 vsedne do vlaku jedoucího do Itálie. Na hranicích ho zadrží, protože má v pase něco v nepořádku. Poprvé se dovolává svého poslanectví a zachraňuje se skokem do rozjíždějícího se vlaku.

Od roku 1916 získává pro svůj plán rozdělení Rakouska významné politiky světa a vytváří Národní radu v Paříži. Masaryk o tomto roce napsal: "Byli jsme tedy de facto a de iure nezávislí, svobodní!"

Od začátku války soudil, že národ, který se chce s pomocí mocných států ve válce osvobodit, musí vést válku sám. Z tisíců přeběhlíků a vojáků žijících v Paříži, Londýně, Americe, Rusku vytváří českou armádu. Jestliže měli být získáni státníci pro to, aby nový stát pomáhali vytvořit, musela část nepřátel Rakouska nastoupit do spojení proti Rakousku. V Rusku bylo Čechů nejvíce, proto se plán uskutečnil zde. Smlouva o vytvoření legií v Rusku je podepsána díky Miljukovi. Když se k moci dostal Lenin, rozhodl se Masaryk vykonat se svou armádou cestu kolem světa.

Dne 9. listopadu /25. října/ 1917 se obrátil na velitele čs. jednotek a na ruské vojenské úřady s výzvou, aby "československých oddílů v žádné formě nebylo používáno při nynějším politickém mezistranickém sporu." Zahájil politiku, kterou sám označoval jako politiku neutrality ve vnitřních záležitostech Ruska. Legie neměly bojovat ani na straně revoluce, ani na straně kontrarevoluce, měly být neutrální a měly z Ruska co nejdříve odejít. Po vzniku ČSR pravicoví politikové Masarykovi vytýkali, že propásl "historickou příležitost". Měl svými jednotkami zachránit slovanské Rusko, tj. svrhnout sovětskou vládu. Tím by prý získal vděčnost nové ruské vlády i dohodových států a zajistil budoucímu československému státu skvělé pozice. Masarykovi kritici přitom dokazovali, že nová sovětská moc neměla ještě armádu, takže by československý korpus byl s to provést úspěšnou kontrarevoluci.

Na žádost amerického velvyslance vypracoval pro prezidenta W. Wilsona memorandum o Rusku. Vyslovoval se v něm proti sovětské intervenci a doporučoval navázání hospodářských styků se sovětskou vládou. Psal: "Spojenci by měli uznat bolševickou vládu... budou-li Spojenci s bolševiky v dobrém poměru, budou moci mít na ně vliv." Masaryk předvídal, že by protisovětské vystoupení legií skončilo jejich zkázou.

V průběhu června docházely do USA zprávy o tom, že Čechoslováci začali obsazovat města okolo sibiřské magistrály a na Volze. Zprvu bylo československé ozbrojené vystoupení odůvodněno obavami z odzbrojování a snahou uvolnit si cestu do Vladivostoku a odtud do Francie. Tyto motivy hrály svou roli, když se však legie zmocnily celé sibiřské magistrály, cesta do Vladivostoku se ocitla pod jejich kontrolou, obrátily se na západ, dobyly Kazan a představovaly hrozbu pro sovětskou vládu v Moskvě. V městech, která obsadili českoslovenští vojáci, byly svrhovány sověty a k moci se dostávaly protisovětské síly. Intervence byla v plném proudu. Legie nepochybně jednaly proti Masarykově instrukci.

Masarykova koncepce neutrality československého armádního sboru a jeho převezení do Francie ztroskotala. Legie zůstaly v Rusku a vystoupily proti sovětské vládě. Před touto skutečností Masaryk kapituloval. Nemohl však, i když by předsedou Československé národní rady a velitelem čs. sboru, zajistit ani jednu loď na přepravu legionářů. Byl zcela závislý na dohodových vládách a svým pozdějším souhlasem s intervencí zajišťoval americké zásobování legií. Mimoto boje legionářů se dostaly na stránky tisku dohodových mocností. Americký tisk psal o neuvěřitelné situaci, kdy 50 tisíc vojáků státu, který neexistuje, ovládlo obrovské území. O Masarykovi se psalo jako o "pánovi Sibiře". Tím se stávali "Čechoslováci", Československá národní rada a Masaryk známými i širší dohodové veřejnosti.

Ve skutečnosti úspěchy legií byly jen dočasné. Již 10. 9. 1918 dobyla sovětská vojska Kazan, československá povolžská fronta se zhroutila. Následovaly další porážky. Legie se ocitly v politicky a morálně nemožném poměru ke Kolčakovi, Semenovovi, Japoncům. Rozkládaly se i vnitřně. Ukázalo se, že Masarykova původní politika neutrality byla dobře odůvodněná. Legie unikly úplné katastrofě jen takto a díky tomu, že s nimi sovětská vláda uzavřela příměří. Dlouho po vzniku Československa zůstali legionáři nesmyslně na Sibiři. Poslední z nich opustili Vladivostok až 2. září 1920.

My se však vraťme do období, kdy Masaryk zajistil volný odchod legiím přes Sibiř a sám usedá do vlaku a odjíždí k japonským břehům. Ve zprávě určené Wilsonovi se také zmiňuje, že česká armáda jede za ním. V květnu 1918 je triumfálně přijat v Chicagu. Když se císař Karel v Laxenburku pokouší odrazit ránu a v poslední chvíli se snaží zachránit sebe autonomií svých národů, dá Masaryk v Paříži vyhlásit deklaraci nezávislosti. Když vlajka monarchie mizí ze stožáru na vídeňském hradě, kde vlála půl tisíce let, vztyčuje se venku za mořem na hotelu profesora Masaryka poprvé vlajka československá. V téže Síní nezávislosti ve Filadelfii, kde byly založeny Spojené státy, předčítá nyní Masaryk rozhodnutí o vytvoření nového státu. První Národní shromáždění zvolilo jednomyslně T. G. Masaryka prvním prezidentem Československé republiky.

V prezidentské funkci se snad denně musel učit něčemu novému. Nový stát neměl tradice vládnutí a reprezentace. Byla navrhována ústava, podle níž by měl prezident funkci více méně reprezentativní de facto bez možnosti zasahovat přímo do politických událostí. T.G. Masaryk usiloval o to, aby prezident měl ústavní právo nejen schvalovat návrhy vlády, parlamentu, ale i účastnit se státních porad, vystupovat iniciativně i v parlamentě.

Za největší úspěch svého života Masaryk považoval to, že ani jako hlava státu nic podstatnějšího nevyškrtl z toho, v co sám věřil a co miloval jako student, učitel, nepohodlný kritik, reformní politik. "Stoje v moci, nenacházím pro sebe nižádného jiného mravního zákona ani jiného vztahu k bližnímu, k národu a k světu, než jaké mne řídily před tím."

V. Halová

Vážený občané,

pokusila jsem se přiblížit Vám rozhodující okamžiky ze života TGM. Můj příspěvek končí obdobím, kdy se Masaryk stal prezidentem svobodného Československa. Učinila jsem tak kvůli příslušníkům zejména mladší generace, kteří o životě a díle TGM vědí velmi málo. Jsem si vědoma toho, že je to pohled zjednodušený, který zdaleka nepostihuje duchovní svět tohoto člověka, ani jeho vývoj jako vědce a politika i státníka. Myslím si však, že při dalších příležitostech by mohly být zveřejňovány texty, které by pomohly zpřístupnit odkaz TGM.

Pro svou práci jsem použila těchto materiálů:

- Jan Galandauer: T.G. Masaryk a vznik ČSR, v seště Slovo k historii č. 14, Melantrich 1988
- Karel Čapek: Hovory s T.G.M., 1937
- Karel Čapek: Čtení o T.G.M., 1969
- E. Ludwig: Duch a čin, 1937

V knihkupectvích bylo v posledních dnech k dostání dílo T.G. Masaryka: Ideály humanitní.

V. Halová

M. Bubelová: Kovář

Kovář byl. V pěst mužné síly
chytl perlík v pravou chvíli.
A když nejvíc hřměla zem
v dýmu děl a dešti kulí
věrným srdcem, pevnou vůlí
pro svůj národ pluh svobody
ukoval svým pelíkem.

Naší země celé lány
pod plevelí udupány,
suchá hrouda, tvrdý jíl.
Kovář pluh svůj vynes k polím
po mrazech jak úhor holých
a tak pěkně celý národ
k svému pluhu postavil.

O zastavení prezidenta Masaryka v Liptále v roce 1928 se dočtete v příspěvku 60 let folklóru v Liptále od ing. L. Michálka.

60 LET FOLKLÓRU V LIPTÁLE

V letošním roce oslaví Soubor valašských písní a tanců Lipta Liptál 60.výročí od svého prvního vystoupení na Vsetíně u rybníčka.V počátcích se jednalo o skupinu tanečníků a tanečnic v počtu okolo 30 lidí.Skupina měla název Valašských krůžek Liptál.Bohatou činností se Valašský krůžek rozrůstal,dnes má 190 členů ve třech skupinách a pěti věkových kategoriích.Došlo i ke změně názvu Soubor Valašských písní a tanců Lipta Liptál /dále jen SVPT Lipta/.

A nyní mně dovoluete nahlédnout do 60.let zpět - údaje vycházejí z kronik. Již v roce 1928 se sešla v Liptále skupina nadšených a obětavých občanů pod vedením manželů Vánových a akad.malíře Jana Kobzáně,aby udrželi a obnovili tradice starých zvyků,tanců a zpěvů a aby je uchovali pro příští generaci.Valašsko se vlivem nastupujícího průmyslu začíná měnit.Utvořit valašský kroužek však nebylo jednoduché,bylo nutno shánět,krojové součásti po lidech,kteří je dosud měli uchovány v trhlách.Sbíraly se staré písně a tance.Poněvadž Liptál měl ve vyprávění staříčka Škrabanečkového uchovanou bohatou tradici zbojníků /kniha J.Kobzáně "O zbojníkoch a pokladech"/,navázalo se na toto téma,a tak dochází k nacvičování zbojnických tanců v hošpově u Klesků pod vedením Pavla Škrabánka,zvaného Pacholečka.

Nacvičovala se také divadelní hra Mahenův Janošík,která byla poprvé udedena 1.1.1929.V této době byly tyto akce jedinou kulturou na vesnici,lidé přímo žádali členy kroužku,aby pokračovali ve své práci.V roce 1930 vystoupil liptálský valašský kroužek na národopisných slavnostech moravsko-slezských,které se konaly 5. a 6.července ve Vsetíně.V okresním vlastivědném ústavu ve Vsetíně je psáno,že krojovaná zbojnická skupina z Liptála,která přijela s ozdobeným konským povozem,vystoupila na těchto slavnostech se dvěma pásmy.První bylo nazváno Zbojníci,v něm účinkovalo 12 mužů,druhé Valašské hry,do něhož bylo kromě mužů zapojeno i 30 žen.

Organizace činnosti se ujal liptálský učitel František Váňa se svou manželkou Emilií.Finanční podmínky byly svízelné,členové taneční skupiny si většinu krojových součástí pořizovali z vlastních prostředků.Vystoupení a nácviky se prováděly pro nárazové příležitosti:dožínky,kácení máje,valašské bály.Ale ani na divadlo se nezapomínalo.V roce 1934 byla znovu uvedena Mahenova hra Janošík,který liptálskou veřejnost lákal,neboť byl blízký svým námětem.Z dosud žijících osob účinkovali např.Oskar Kutěj,/role Gajdoše/ a jsou dochovány i fotografie.V roce 1934 se připomíná účast kroužku v Rožnově pod Radhoštěm na Valašském roku.

V roce účinkovala liptálská krojovaná skupina na hanáckých dožínkách ve Štěpánově u Olomouce.Tradičně se každým rokem pořádaly valašské bály v Liptále.Tuto krásnou a záslužnou práci přetrhla násilně druhá světová válka.V každém takovém počínání viděli fašisté nepřátelství vůči říši,a proto byla veškerá činnost zakázána.

Koncem 20.let začal v Liptále působit učitel František Váňa.Ze skupin a sdružení byla velmi činná Místní jednotka rolnického dorostu /MJRD/.

Valná hromada MJRD se konala v neděli 20.11.1927. Jak se dozvídáme z kroniky, činnost byla bohatá. Byla zaměřena do těchto oblastí: - nadšená a intenzivní práce za povznesení obce a mládeže

- společné zájezdy
- p. František Váňa byl předsedou okresní JRD, p. Smilková druhou místopředsedkyní a p. Pavel Tomana členem OJRD
- zábavy: 30. ledna 1927 "Věneček" v hospodě pana Žárka, který se znamenitě vydařil, zásluhou hlavně našich družiček, které pěkně ověnčily sál a postaraly se o občerstvení nasmažením 400 koblihů
- 12. června 1927 - slavnostní zájezd ml. dorostu v Sokolovně v Liptále a ve všech místnostech hostince p. Žárka
- činnost zemědělská se projevila společným objednáním stromků za nižší ceny, pořádáním zemědělských přednášek. Např. přednáška "Na Hané" se velmi líbila /přednášel p. K. Segeta/, družky se opět postaraly o občerstvení účastníků, kteří byli zdarma pohoštěni koláči, pivem a sodevkami, což věnoval hostinský p. J. Kleska.
- činnost kulturní se omezila na pořádání besídek. Celkem v roce 8 besídek, na poslední 8.11.1927 byly promítány diapozitivy "s novým skioptikonem" na téma "Život na ruském venkově".
- čten byl "Mladý venkov", časopis dorostu, poslouchalo se rádio
- nutno také vzpomenout založení lidové školy hospodářské v Liptále, což se stalo v roce 1926 na podnět zdejšího dorostu, když zde ještě MJ nebyla
- členové MJ zasáhli také činně do obecních voleb konaných 16. října 1917 a za náhradníka obecního zastupitelství byl také zvolen člen MJ p. Pavel Mozga
- sbor cyklistiky uskutečnil 2 zájezdy
- vrcholným bodem činnosti MJ byl pak zájezd valašského dorostu čs. venkova spojený s oslavou stoletého výročí vynalezení ruchadla pořádaný MJRD v Liptále a OJRD Vsetín. Slavnosti se zúčastnilo přes 1 000 lidí a byli přítomni přední moravští a valašští představitelé zemědělského lidu. Slavnosti se konaly "u rybníčka". Umělecké plakáty k této akci namaloval p. J. Kobzán.
- na valné hromadě MJRD v r. 1927 byl zvolen nový výbor ve složení:

p. Josef Šimek	č. 268	předseda
p. Anna Škrabánková	č. 68	místopředsedkyně
p. Anežka Danová	č. 65	zapisovatelka
p. Josef Škrabánek	č. 68	pokladník
p. Vaculík	č. 187	hospodářský referent
p. František Váňa	č. 60	kulturní referent
p. Jan Frýdl	č. 179	soc. pol. referent
p. Pavel Vaculík	č. 25	kolporter
p. Jan Mrlina	č. 57	rev. účtů
p. Pavel Mozga	č. 118	rev. účtů
p. Marie Matějová	č. 135	členka výboru
p. Josef Smilek	č. 219	člen výboru
p. Terezie Smilková	č. 219	členka výboru
p. Pavel Obadal	č. 265	člen výboru
p. Jan Vačulík	č. 42	člen výboru
p. Jan Dana	č. 66	člen výboru

Dne 6.až 8.června 1928 byl uspořádán manifestační zájezd do Prahy, zúčastnilo se jej 21 členů, z toho 19 krojovaných. Místním pořadatelem byl p. Pavel Tomana, okresním František Vána. Pamětníkem tohoto zájezdu je např. p. Pavel Vaculík ze Spálík.

Dne 24.června 1928 byl položen základní kámen na zemědělský dům v Liptále. Téhož dne zde byl uvítán p. prezident Masaryk, jenž zavítal na Valašsko a taky jel přes Liptál, kde se zastavil na pět minut. Všichni ho s radostí vítali, nejdříve pan starosta, pak mu byly podány kytice a valašské vdolky, p. Kobzán mu věnoval svoji knížku "O zbojníkoche a pokladoche", pak zahrála hudba "Kde domov můj" a "Maď Tatrou sa blýska". Večer byla v sokolovně zábava.

Valná hromada za rok 1928 se konala 14. listopadu v již nově otevřeném "Stoupalově zemědělském domě" - byl postaven za půl roku!

Činnost dorostu v roce 1929 - z kroniky MJRD

- I. Divadla: 1. Janošík /Mahen/ sehraňa 1.ledna
opakování 6.ledna
2. Svědomí /sehraňa v Liptále MRD z Kateřinic 17.března
3. Palackého třída 27 - sehraňa 1.dubna
4. Bujná krev sehraňa 28.dubna
5. Jedenácté přikázání sehraňa 16.listopadu
- II. Besídky: celkem 35 besídek s 3 přednáškami
27.března - p. Valchář - O švýcarském hospodářství
- p. Ing. Segeta - Na Hané
3.dubna - Argentina /se světelnými obrazy/
- Výroba umělých hnojiv
20.1. - večírek
- III. Zábavy: 3. února - ples
- dívčí večírek
25. srpna - při otevření zemědělského domu
říjen - hřodová zábava
- IV. Zájezdy a vycházky:
- účast na sjezdu valašských okresů
- exkurze do Bránek
- 18. srpna - zájezd do Val. Meziříčí
- 1. září - zájezd do Jablůnky
- MJRD se zúčastnila v počtu 5 členů vycházky na Pulčiny, kterou uspořádala OJRD dne 12.5.1930

Národopisné slavnosti moravsko-slezské

- pořádány ve dnech 5.-6.července 1930 ŽJRD ve Vsetíně
- MJRD při této příležitosti pořídila 12 zbojnických krojů a vydala na slavnosti 32 krojovaných žen a mužů. Kromě toho ještě 8 nekrojovaných, kterým byly přiděleny různé funkce při slavnostech.
- 12 zbojníků na sebe obracelo pozornost obecnosti
- MJ spolu s jabluneckou JRD provedly na slavnostech valašské tance, které se všem líbily
- Našich 12 zbojníků předvedlo v sále Besedního domu 5.července scénu "Vyprávění zbojníků". Bylo to první veřejné vystoupení.
- Dne 6.července titíž zbojníci předvedli na stadioně scénu "Chytání zbojníků", z což byli odměněni bouřlivým potleskem.
- děvčata napekla 50 vdolků a darovala je do bufetu slavností
- o zdar slavností nese velkou zásluhu p. F. Vána, který byl zvolen do výkonného výboru jednatelem. Dny tyto zůstanou dlouho zapsány v myslích těch, kdož se těchto slavností zúčastnili.

Tolik, z nedávné historie naší obce za ze začátků organizovaného folkloru v Liptále. Další část bude uveřejněna v příštím Zpravodaji.

z historických materiálů
a kronik zpracoval
ing. L. Michálek

Poznámka: 10. června se bude v Liptále konat Dětský folklórní den

25.-26. srpna se uskuteční Liptálské slavnosti

MORAVSKÝ PLES

V sobotu 24. února 1990 pořádali Palác kultury a Obvodní kulturní dům v Praze 1 tradiční Moravský ples, který se konal ve všech prostorách Paláce kultury.

V rámci oslav 60. výročí SVPT Lipta byli i naši ogaři a círky zařazeni mezi 6 souborů, které vystoupily v úvodním hodinovém programu. Celekem se plesu účastnilo více než 25 folklórních souborů z celé Moravy.

Slavnostní pořad byl zahájen nástupem zástupců všech zúčastněných kolektivů /po jednom páru/. Na scéně se objevila pestrá paleta krojů ze všech moravských regionů. Následoval zpěv písně Moravo, Moravo sólistkou muziky J. Varmuží z Hodonína: "Moravo, Moravo, Moravěnko milá,

co z tebe pochází chasa ušlechtilá.

Chasa ušlechtilá žádostivá boje

a jaké potomstvo rodí půda tvoje.

Moravo, Moravo, tvá orlice pestrá

byla lva českého vždy upřímná sestra.

Vždy upřímná sestra, budiž jí i dále,

v obraně volnosti pomáhej jí stále."

Text písně, její hluboké myšlenky a samotný přednes byl natolik působivý, že celý sál a oba balkóny /okolo 3 000 lidí/ povstaly a vzdaly tak hold Moravě a jejímu lidu. Poté se představily soubory: Dombrovan - Orlová.

Mánes - Prostějov

Lipta - Liptál

Světlovan - Bojkovice

Včelaran - Bílovice

Šohaj - Prušánky

Slavnostní úvod byl ukončen přednesem a zpěvem písně "Morava, krásná zem", v níž zpívaly soubory společně s obecním. Pak se ve všech prostorách Paláce kultury rozvinula atmosféra pravého plesu - podle nás bálu. V jednotlivých sálech, salóncích, foyer hrály střídavě cimbálové muziky s dechovkami, krojovaní účastníci na sebe poukali pozornost návštěvníků tanci a zpěvy.

Atmosféra byla výborná, a přestože jsme do Prahy odjížděli ve 4 hodiny ráno a celý den jsme měli organizovaný program /secvičování/, celou noc jsme tancovali a zpívali a vraceli jsme se v neděli ráno do Liptálu spokojeni, s pocitem dobré reprezentace Valašska.

ing. L. Michálek
vedoucí SVPT Lipta

Z HISTORIE LIPTÁLU

Liptál je vesničkou na Valašsku v okrese Vsetín. Sousedí s obcemi Lhotou, Seninkou, Jasenou, Hošťálkovou, Semetínem. Již od 18. století se počet obyvatel se počet obyvatel v Liptále pohybuje kolem 1 600.

Valašsko je krásný hornatý kraj, ale chudý a málo úrodný. Spisovatel Metoděj Jahn o Valašsku vzletně napsal: "Je to konec chleba a začátek kamení." Proto obyvatelé Liptálu žili velmi skromně až uboze. Malá políčka je nemohla uživit a průmysl zde nebyl. Lidé se snažili přivydělávat si svými schopnostmi a možnostmi. Již od nepaměti vyráběli podomácky brousky /z kamene, kterého bylo dost/, kapesní nože /křiváky/, hrábě, metly a šindely. Přikrytina na střechy domků. Tyto výrobky vyváželi na jarmarky do okolí. Počátkem 19. století si mladí lidé začali hledat práci dál od domova.

Jezdili za prací do Ostravy, na Hanou, do Uher, do Vídně a ti odvážnější se rozjeli i do Ameriky. V té době začali v okolí zámožní podnikatelé zvyšovat výrobu ve svých továrnách. Tak se podařilo některým šťastnějším najít zaměstnání na Vsetíně u Thone-
ta, vyráběl se tam ohýbaný nábytek a podomácky se tam vyplétala sedadla.

Ve Zlíně začal Tomáš Baťa zvyšovat výrobu a přijímal mladé lidi. Tam našlo mnoho Liptálských chlapců i děvčat práci. Nebyla topráce lehká, pracovalo se na pásové výrobě, kde se nemohl žádný stroj ani na chvíli zastavit a pracovní doba byla dlouhá. Pro vesnickou mládež to bylo velmi namáhavé a vycerpávající. Ve třicátých letech nastala nezaměstnanost a mnohý živitel rodiny pozbyl i tuto práci. V roce 1932 měl Liptál 236 nezaměstnaných a 170 rodin dostávalo 650 stravovacích lístků, kterým se říkalo žebračky.

Za první republiky bylo nejvíce lidí ve straně agrární. Bylo to jednak tím, že informovanost byla malá, ba téměř žádná, ale také tím, že na zámku v Liptále byla šlechta, která měla stále vliv na prostý lid.

Obec Liptál byla již od 16. století součástí panství vsetínského, kde v té době vládl moravská větev pánů z Kunštátu. Později to byl rod Podštadských z Prusího a v 19. století zde sídlili svobodní pánové z Ulm-Erbachu. Posledním pánem liptálského panství byl hrabě Zepelin, který Liptál opustil až po 2. světové válce. Majitelé panství byli vyznavači katolického náboženství a toto žádali i po poddaných. Prostý lid však setrval ve víře evangelické, za což byl často a krutě trestán.

V roce 1781 vydal císař Josef II. toleranční patent. Toho Liptalané využili a začali se stavbou evangelického kostela, fary a školy. V roce 1785 se v této škole začalo vyučovat. To vyburcovalo věřící katolíky a v roce 1795 byla zřízena katolická škola. Brzy nato byl vystavěn sirotčinec ze sbírek a darů katolíků.

Dalo by se říci, že obec začíná vzrůstat se získáváním vědomostí ve školách. Z obecní kroniky se dovídáme, že výuka byla na nízké úrovni, jak konstatoval tehdejší školní inspektor. Ve třídách bylo mnoho dětí, takže se někteří nenaučili číst ani psát. Spory náboženské, které občany odváděly od podstaty bídy a nouze, byly mnohdy příčinou nedobrých vztahů mezi nimi a trvají až do začátku 2. sv. války.

Podle kroniky Liptálu zpracovala kronikářka p. L. Chrásťáková pokračování v příštím čísle

OF INFORMUJE

Veřejná schůze OF v Liptále se konala dne 5.1.1990 za účasti asi 250 občanů. Z OF Vsetín ji navštívil pan Mírný. Asi 30 diskutujících se vyjádřilo k problémům, které jsou pro mnohé občany životně důležité, tj. čistota vody, ovzduší, problematika skládky domovního odpadu. Starší občané se kriticky vyjadřovali ke způsobům provádění socializace vesnice, s trpkostí vzpomínali na doby, kdy od rána do večera pracovali na svých polích, státu odváděli vysoké dodávky masa, mléka a brambor, přesto současné zemědělské důchody patří k nejnižším. Přítomní vyjádřili své pohoršení a nesouhlas s vývozem údajně odpadních vod ze silážních věží JZD Slušovice. Pan Gerža, tajemník MNV v Liptále, odpovídal na požadavek znovu instalovat bustu TGM v Liptále. Objevila se i žádost občanů o vrácení lesů, vyjádřili se také k partyzánským důchodům. Zástupci ze ZŠ Liptál byli dotazováni na způsob výuky cizím jazykům na ZŠ Liptál v příštím školním roce. Na závěr schůze bylo navrženo a ~~xxx~~ veřejným hlasováním schváleno 13 mluvčích OF.

Na základě diskuse, která se uskutečnila na veřejné schůzi, začal pracovat výbor OF. Jeho mluvčí se informovali na možnosti vybudování spalovny na nekvalitní paliva. Bylo zjištěno, že existuje kotel na fluidní spalování v JZD Býškovice s výkonem cca 1 MgW, který je již dva roky ve zkušebním provozu a plně se osvědčil. Možnost použití tohoto systému v podmínkách obce a organizací nutno však řešit na vysoce odborné úrovni a s přihlédnutím k finančním možnostem účastníků. Problém nemůže řešit OF, ale domníváme se, že podobný způsob vytápění v obci by byl více než vhodný. Bylo zjištěno, že pitné vody je v Karolince dost i pro Liptál.

Na některé podněty a připomínky občanů však dosud nejsme schopni odpovědět:

- na ministerstvo financí ČSSR byl zaslán dopis, ve kterém se stavíme za zvýšení důchodů samostatně hospodařících rolníků
- na ministerstvo školství k rukám pana ministra Adama byl zaslán dopis, ve kterém požadujeme zastavení povinné výuky ruského jazyka na základních školách. Nejsou-li školy kádrově a materiálně schopny zabezpečit výuku cizích západních jazyků, navrhuje, aby se místo ruštině vyučovalo jazyku českému, posílily se esteticko výchovné předměty nebo tělesná výchova.
- mluvčí OF zjišťují, zda a jakým způsobem by se občanům mohly vrátit lesy

Na některé dotazy a připomínky občanů byly dány odpovědi v denním tisku, protože byly řešeny celostátně - např. otázka existence Pionýrské organizace SSM, připomínka týkající se odevzdání zbraní.

OF ve spolupráci se SRPŠ při ZŠ v Liptále zjistilo, že 30 dětí ze druhého stupně ZŠ má zájem o výuku angličtiny a 46 dětí o výuku němčiny. Od února 1990 mají tyto děti možnost navštěvovat placený kurs výuky těchto jazyků, který probíhá dvakrát týdně v odpoledních hodinách v budově ZŠ. Připravují se také kursy pro dospělé, které budou realizovány od září 1990.

OF Liptál

JAZYKOVÉ KURSY

V současné době si všichni uvědomujeme, jak je důležité, aby se naše děti učily světovým jazykům. Proto se výbor Sdružení rodičů a přátel školy a OF v Liptále rozhodly, že uspořádají jazykové kurzy pro děti již od 2. pololetí tohoto školního roku. Záměrem tohoto kursu bylo podchytit zájem žáků o světové jazyky a tím usnadnit hlavně vycházejícím žákům přechod na střední školy a střední odborná učiliště. Po konzultaci s vedením školy bylo dohodnuto, že těchto kursů se mohou zúčastnit žáci 5.-8. třídy.

Pro vedení těchto kursů jsme získali paní Janu Makyčovou, pracovníci VD Lipta Liptál, a pana Jaroslava Vodu, evangélického faráře. SRPŠ pro děti koupilo učebnice a sešity a od 1.2.1990 začaly oba kurzy pracovat.

Chtěli bychom také upozornit rodiče, jak je důležité pomoci dětem při výběru jazyka. Děti, které směřují na střední školy a dále na školy vysoké, by se měly orientovat na jazyk anglický, ve kterém vychází převážná část odborné literatury a je možno se tímto jazykem domluvit na celém světě. Děti, které v budoucnosti hodlají pracovat ve službách, prodavačky, číšníci, ..., nebo chtějí využít znalosti jazyka při individuálním cestování, by mohly zvolit jazyk německý, kterým se domluví po celém světě.

Přáním rodičů je, aby si všechny děti mohly vybrat v příštím školním roce dobrovolně jeden ze světových jazyků v rámci vyučování. Víme, že toto záleží na možnostech každé školy, a chápeme, že to nebude jednoduché. Zároveň však věříme, že se s tímto úkolem vedení naší školy plynule vyrovná a podpoří naši iniciativu. Přejeme jim v této snaze hodně úspěchů.

Zájemci o výuku světových jazyků se určitě najdou i mezi občany naší vesnice. Při průzkumu o výuce jazyků pro žáky 5.-8. třídy bylo zjištěno, že 7 rodičů má zájem o jazyk anglický a 7 rodičů o jazyk německý. Jelikož se průzkum týkal jen malé části rodičů, chceme tímto průzkum rozšířit mezi všechny občany. Při dostatečném počtu zájemců by mohly být kurzy zahájeny v září 1990. Zároveň tímto vyzýváme občany, kteří mají státní zkoušku z některého světového jazyka a měli by zájem tento vyučovat, ať se přihlásí společně se zájemci o výuku jazyků u paní Evy Vaculíkové, Liptál č. 418 nebo ve škole u paní Věry Halové.

Výbor SRPŠ a OF Liptál

P ř i h l á á š k a

Přihlašuji se do kursu jazyka
Jméno a příjmení
Bydliště
V Liptále dne Podpis

ZPRÁVY ZvŠI

Většina našich žáků trávila prázdniny u svých rodin, ale 24 dětí muselo zůstat v domově. Pro tyto chlapce a děvčata jsme zařídili 14 denní pobyt v letním táboře v Hrozenkově-Vranči.

Ve škole máme 6 tříd o počtu 75 žáků, z toho 51 dětí cikánského původu. O výuku se stará 8 učitelek včetně ředitelky školy. Na domově jsou děti rozděleny do 5 výchovných skupin ve dvou starých nevyhovujících budovách. Výchovu zajišťuje 15 vychovatelek, 1 vychovatel a 1 vedoucí vychovatelka. Ostatní provoz zařízení zabezpečuje 16 správních zaměstnanců, 1 zdravotní sestra a 1 sociální pracovnice.

Celoroční práce se uskutečňuje podle předem stanoveného plánu hlavních úkolů a letos jsme se zaměřili na rozvoj českého jazyka ve všech jeho složkách a na pracovní vyučování. Zde dosahují naše děvčata i chlapci velmi dobrých výsledků. Budeme se snažit o zlepšení výchovy k tvorbě a ochraně životního prostředí a popíratelně ke zvyšování kázně našich žáků.

Všichni víme, že naši žáci vzhledem ke svému mentálnímu a tělesnému poškození mají právo i na jisté poruchy chování. Je dosti obtížné usměrnit chování dětí na veřejnosti. Je také velmi těžké vysvětlovat našim dětem, co je cizí majetek, co si mohou a nemohou na veřejnosti dovolovat. Proto bych chtěla požádat naše občany, aby v posuzování chování našich dětí byli trochu tolerantní a jejich přestupky se snažili i pochopit. My se budeme opět snažit toto vrátit obci formou brigád a pomoci, kde bude potřeba.

Od jara se naši žáci zúčastnili několika brigád pro MNV. Např. vyčistili příkop od Sadílků po Olšáky. Pracovali tam zhruba 14 dní po dvou hodinách denně a byla to práce nepříjemná a namáhavá. Několikrát byli na brigádě před zámek, kde rovnali hlínu a sbírali kamení. Udržují záhon růží uprostřed obce, uklízejí prostory okolo obou čekáren. Neznám případ, že bychom odmítli MNV pomoc, když se na nás obrátí. Neodmítáme pomoc ani našim lesům.

Generální oprava našeho zařízení nepokračuje takovým tempem, jak bychom si přáli. Není to naší vinou. Snad se k nám pracovníci OSP v brzké době vrátí a budou ve stavbě pokračovat.

Závěrem bych chtěla poděkovat stavební skupině při MNV vedené panem Janem Tomanou, panu Hruškovi a také brigádníkům za odpovědný přístup k práci o hlavních prázdninách. V krátkém čase provedli úpravu kanalizace vedoucí přes budovu dívčího domova a napojení na stávající čističku. Díky za dodržené slovo!

/Redakce Zpravodaje se omlouvá paní ředitelce i čtenářům. Příspěvek byl napsán a měl být zařazen do minulého čísla Zpravodaje./

Alena Prácinová
ředitelka ZvŠI Liptál

POŽÁRNÍCI VARUJÍ

Všiml^á jste si už jistě, že u některých měsíců se nespokojíme s jejich původním názvem a přidáme ještě přívlastek, který z obyčejného měsíce května udělá měsíc lásky či z března Měsíc požární ochrany. Proč právě Měsíc požární ochrany? Zvolili si jej požárníci jako měsíc veselých oslav natruc Mezinárodnímu dni žen? Nikoli. Cílem této akce, kterou vyhlašuje spolu s požárníky ještě Čs.státní pojišťovna a ministerstvo vnitra ČSR, je nejen upevnit v podvědomí nás všech význam požární ochrany pro naše hospodářství, ale konkrétními akcemi pomoci všude tam, kde by mohl oheň ukusovat ze společného kraje.

Víme už, co je smyslem Měsíce požární ochrany, ti zvědavější se ještě ale mohou ptát, jak celá akce bude organizována. Hlavní podíl ponesou prohlídkové skupiny složené z preventistů PO a pracovníků národních výborů. Jejich úkolem je prověřit stav objektů i techniky po stránce požární bezpečnosti, budou však sledovat i technologické procesy ve výrobních a zemědělství, zkrátka vše, co by mohlo zavdat příčinu ke vzniku požáru. Zjištěné nedostatky se budeme snažit co nejrychleji odstranit, protože tu nejde o plané mentorování a mudrování, co by se asi mohlo udělat, ale o nápravu konkrétních závad a nedostatků, které sice zatím nenadělaly škodu, je však jen otázkou času, kdy šlehající plameny už nic nezastaví.

Prohlídkovým skupinám můžeme pomoci i my sami zájmem o požární problematiku ~~ukážeme~~ kolem sebe. Televizní a rozhlasové relace Svazu PO mohou poskytnout cenné rady a nikdo z pracovníků Svazu požární ochrany vás neodmítne, požádáte-li jej o pomoc při řešení konkrétního problému. Každý zájemce může využít i bohatý instruktážní materiál a informačně propagační letáky, vydané k této příležitosti. Můžeme tedy konstatovat, že všichni, kdo se budou chtít zapojit, budou vítáni.

V našich relacích jsme se už o vztahu občanů k požární ochraně několikrát zmínili, měli jste možnost seznámit se s údaji o škodách zaviněných požáry a o zmařených lidských životech. Je na místě položit vám otázku: je jeden měsíc na zlepšení současného stavu tak mnoho? Když sledujeme přehled příčin požárů, kde na předních místech figuruje právě lhostejnost, nedbalost a nezadpovědnost, zdá se nám někdy, že by namísto měsíce bylo třeba vyhlásit celý rok požární ochrany.

Přáli bychom si, abyste využili Měsíc požární ochrany co nejlépe - třeba už proto, že květen v ohořelých troskách nikomu jako lásky čas neposlouží.

J.Fiala
předseda SPO

UPOZORNĚNÍ PRO CHOVATELE OVČÍ

Výkup ovčí vlny bude v letošním roce prováděn jako obvykle ve Vsetíně-Láskách od 7,00hod do 12,00 hod v těchto termínech: 16.2., 23.2., 2.3., 9.3., 16.3., 23.3., 30.3., 6.4., 19.4., 20.4., 26.4., 27.4., 10.5., 11.5., 30.5., 31.5., 1.6., 14.6., 15.6., 21.6., 22.6., 28.6., 29.6.

Termíny výkupu vlny ve druhém pololetí: 5.9., 6.9., 7.9.,
13.9., 14.9., 20.9., 21.9., 27.9., 28.9., 17.10., 18.10.,
19.10., 25.10., 26.10., 8.11., 9.11., 22.11., 23.11., 29.11.,
30.11., 6.12., 7.12.

Pokyny pro přípravu vlny:

1. Vlnu po střížích nechte nejméně 10 dnů rozloženou na vzdušném místě.
2. Oddělte zvušší rouno a kousky z hlavy, břicha a nohou.
3. Vlnu znečištěnou barbou nebo dehtem při střížích vyberte a nevozte!
4. Každý chovatel musí mít s sebou občanský průkaz.
5. Nezasílejte vlnu poštou - bude vrácena zpět!

Zemědělské zásobování
a nákup, k.p. Vsetín

DLUŽNÍCI

Pod tímto titulkem jsme uveřejnili v minulém čísle Zpravodaje výzvu k řádnému a včasnému placení daní a poplatků. Všichni upomínaní neplátiči se se svou povinností vůči státu vyrovnali s výjimkou pana Jana Šimary, Liptál, č. 109.

Při této příležitosti upozorňujeme občany, že do 15.2. 1990 byla splatná daň domovní na rok 1990 a polatek ze psa. Běžně se vyměřují další daně /zemědělská, z příjmu obyvatel/ a různé správní poplatky /stavební povolení, kolaudace, povolení činnosti, povolení prodeje, ap./. Tyto jsou splatné do 14 dnů po obdržení výměru, resp. složenky MNV.

Rovněž služby drobné provozovny jsou splatné do 14 dnů po obdržení faktury, ke které je zpravidla přiložena složenka. Sem patří i faktury za odvoz pevného domovního odpadu včetně nájemného za popelnice. Za tuto službu dluží za rok 1988 13 občanů a za rok 1989 15 občanů.

Všechny nedoplatky budou po uplynutí splatnosti běžně upomínány a při nezaplacení v nové lhůtě budou dlužníci jmenovitě uváděni v našem Zpravodaji podle usnesení Rady MNV v Liptále. Upozorňujeme, že při pozdním placení jsme povinni účtovat dlužníkům penále dle platných právních předpisů a skutečné další výdaje, zejména poštovné, spojené s vymáháním pohledávky. Je proto v zájmu občanů platit daně a poplatky ve stanovených lhůtách, aby si ušetřili uvedené zvýšené výlohy.

finanční komise
MNV Liptál

SPOZ HODNOTÍ

Komise SPOZ má deset členů. Předsedkyní je paní Anežka Knebllová. V roce 1989 se konalo 8 schůzí komise, jejichž náplň byla řízena plánem práce. Účast na schůzích byla 82 %. Neúčast členů byla ovlivněna pracovní neschopností nebo zaneprázdněností členů komise a byla předem omluvena.

Vítání dětí

V roce 1989 se v Liptále narodilo 19 dětí, z nichž 7 bylo slavnostně přivítáno do života, v únoru a dalších 10 dětí bylo uvítáno v lednu 1990. Z důvodu změny bydliště nebyly slavnostně přivítány dvě děti. Vítání občánků do života je v naší obci na dobré úrovni. Akce jsou předem projednávány na schůzích komise, je určena odpovědnost jednotlivých členů za organizaci. Rodiče i rodičnickí příslušníci jsou osobně pozváni. Členové SVPT připraví vždy hodnotný kulturní program. Při této příležitosti jsou rodičům předány pamětní listy a malé dárky a zapíší svou účast na malé slavnosti do pamětní knihy. Mohou si také nechat své děti vyfotografovat v zasedací místnosti. Rodiče se rádi těchto oslav zúčastňují. Nejsem zde již zván zástupci zaměstnavatele rodičů, protože dárky jsou jim předávány přímo v zaměstnání, jejichž účast byla velmi malá a s ohledem na ostatní rodiče nevhodná.

Smuteční obřady

V roce 1989 zemřelo v obci 20 osob. Za účasti smutečních řečníků bylo pohřbeno 19 občanů. Všem pozůstalým byly zaslány kondolenční listy. Naše komise má trvalý nedostatek smutečních řečníků. Starším a zkušeným řečníkům vypomáhá paní Alena Geržová. Požádali jsme Radu MNV v Liptále o pomoc při zajišťování smutečních řečníků, ale bezvýsledně. Vzhledem k tomu, že pozůstalí požadují jejich účast na pohřbech, obracíme se tímto také na Vás, vážení občané, ať byste pomohli Sboru pro občanské záležitosti vyřešit tento problém.

Slavnosti pro mládež

Slavností pro děti v mateřské škole a základní škole se tradičně zúčastňuje naše nejmladší členka, paní Hana Klesková. Dětem jsou předávány pamětní listy a jsou seznamováni s funkcionáři MNV zejména při zahajování nového školního roku a ukončení docházky do základní školy. V roce 1989 ukončilo MŠ 30 dětí a 30 dětí bylo přivítáno v 1. třídě ZŠ. S 23 žáky ZŠ jsme se rozložili na konci školního roku 1988-89.

Dne 24.4.1989 byla uskutečněna slavnost u příležitosti 40. výročí založení PO SSM, které se zúčastnily členky komise paní Klesková a Běhulová. Při této příležitosti složilo ~~xxx~~ slib 50 pionýrů. Nejlepším pionýrům byly předány malé dárky a upomínkové listy. Předseda MNV uspořádal besedu se žáky 8. ročníku ZŠ a se žáky ZvŠI. Čtyřicet žáků po předšedově projevu živě besedovalo o problémech, které děti zajímaly.

Dne 24.3.89 byly 35 dětem ZŠ a ZvŠI předávány občanské průkazy. Za komisi SPOZ byla přítomna předsedkyně SPŽ, paní Klesková, která se pravidelně těchto akcí zúčastňuje. I zde byly dětem předány pamětní listy a bylo jim popřáno mnoho úspěchů v dalším životě.

Na pozvání předsedy MNV byla uspořádána beseda s brancí obce Liptál. Této akce se zúčastnili naši členové pan Urban Jaroslav a pan Zdeněk Chrástský.

Kolektivní akce pro starší generaci

V závěru roku 1989, dne 9.12., byla uspořádána beseda s důchodci ve spolupráci se složkami MV NF - ČSŽ, ČSČK, OB. Této besedy se zúčastnilo 80 občanů, přislíbilo účast však mnohem více občanů. Nepřízeň počasí některé odradila, i když byla zajištěna doprava od ZZD Svornost. Kulturní vystoupení připravili členové SVPT Lipta. Malá Lipta překvapila důchodce s velmi pěkným vánočním pásmem s koledami a starými vánočními zvyky na Valašsku. K poslechu zahrála cimbálová muzika a při malém pohoštění, které připravily členky všech zúčastněných složek, se dobře besedovalo.

Individuální akce pro starší generaci

Pro první a druhé pololetí byly vypracovány rozpis návštěv občanů při jejich životních jubileích. Všichni členové se podíleli na osobních návštěvách u 71 občanů, byly jim také předány dárky v hodnotě asi 80,- Kčs. Tyto návštěvy jsou u většiny občanů oblíbeny, starší lidé si rádi popovídají o událostech v obci i soukromém životě.

V roce 1989 byly v naší obci 3 jubilejní statby. Jubilanti byli osobně pozváni, aby svá jubilea slavnostně oslavili na MNV za přítomnosti předsedy MNV a členů komise SPOZ. Přislíbili, a až nakonec se omluvili, a tak jsme je navštívili v jejich domovech. Popřáli jsme jim do dalšího společného života hodně zdraví a spokojenosti.

Do roku 1990 si přejeme, aby spolupráce mezi SPOZ a všemi složkami NF v Liptále byla tak dobrá, abychom svou prací přispěli ke spokojenosti našich občanů.

V Liptále dne 12.1.1990
Sestavila: Olga Srněnská

Kneblová Anežka
za SPOZ-předsedkyně

NAROZENÍ

Cuha Patrik, nar. 16.12.89, čp. 338, Smilek Dalibor, nar. 10.12.89, čp. 403, Bílý Jiří, nar. 21.12.89, čp. 99, Blažo Petr, nar. 8.1.90, čp. 130, Valchářová Martina, nar. 14.1.1990, čp. 364.

Rodičům dětí blahopřejeme !

ÚMRTÍ

Srněnská Julie, šp. 92, Vačulíková Dagmar, č. 357, Štefek Jan, č. 231, Vrlíšková Margit, č. 285, Štajner Josef, č. 358.

Upřímnou soustrast vyjadřujeme všem pozůstalým.